

Retorn a la plaça de Puixkin

El Consell de Seguretat de Ieltsin es va transformant en Politburó. Rússia va fent passos autoritaris i la vella dissidència es mobilitza. Ho relata Llibert Ferri.

En vista dels deu últims anys d'història russa, no hi ha dubte que la força i el ressò de les protestes a les voreres del centre de Moscou és inversament proporcional al nivell d'autoritarisme del Kremlin. Per això ara, en plena tragèdia txetxena, tornar a veure Valèria Novodvòrskaia a la plaça de Puixkin, tan sola o tan poc acompanyada, evoca els dies fràgils de la *perestroika*, quan sortir al carrer amb una pancarta o una bandera russa tricolor era una heroïcitat.

A Valèria Novodvòrskaia, professional en la confecció i distribució del *samizdat* ciclostilat, l'havien detingut desenes de vegades davant el monument a Puixkin. Però, a mesura que la *perestroika* i la *glasnost* van anar avançant i Gorbtxov prometia "socialisme de mercat" i "democràcia de soviets", les detencions de Novodvòrskaia es van anar fent més *light* fins arribar a ser pintoresques. La dona ho va entendre i el dia que ja no la van detenir se'n va anar a casa i no va tornar a reaparèixer fins l'octubre del 93 per fer proclames democràtics, llavors que la revolució nacional-bolxevica semblava disposada a fer tornar Rússia al passat soviètic.

Ara, els crims de la Novodvòrskaia des de les voreres de la plaça de Puixkin avisen que la guerra de Txetxènia és l'avantsala de la dictadura. Però els mítings tenen tan pocs espectadors que, aplicant-hi allò de la proporcionalitat, tot fa pensar que el nucli de poder del Kremlin deu estar ben de-

El Kremlin. La barreja entre legislatiu i executiu torna.

cidit a engeixar-se per rebolcar-se en la patologia autoritària.

Els indicis més alarmants es confirmen: el poder rus es va convertint en un Politburó a mida. El simulacre de constitucionalisme i de parlamentarisme en què es basa el règim de Ieltsin s'ha exhaurit tant que ja no pot barrar el pas a les tendències "malignes" del poder nuclearitzat i il·limitat. I, així, el Consell Nacional de Seguretat, que va néixer com una còpia del que tenen els nord-americans, s'ha anat meta-

morfosant fins a convertir-se en un òrgan col·legiat de l'etapa pre-autoritària.

Per l'ex-ministre de Justícia, Iuri Kalmíkov, és escandalós que un organisme que la Constitució considera consultiu s'hagi convertit en el màxim poder executiu, més que no el Consell de Ministres. Però la indignació de Kalmíkov arriba al màxim quan explica que, al costat de personalitats com Ieltsin i Txernomirdin i de personatges com els ministres militars i policíacs, i d'obscurs "representants" de poders fàctics, el Consell de Seguretat hi ha instal·lat "seients" per als presidents de la Duma i del Consell de la federació, les dues cambres del Parlament. I la indignació de Kalmíkov esdevé alarma quan fa observar que els presidents parlamentaris, el comunista Ivan Rybkin i el centrista Vladímir Xumeiko, s'han vingut a ser "consellers de seguretat", passant per damunt dels més bàsics principis de la independència de poders.

És un fet, doncs, el retorn al Kremlin de la "barreja" de legislatiu i d'executiu. Barreja i complicitat que poden acabar en submissió total del Parlament a l'elit de poder de l'estat, com en uns altres temps els soviets es van plegar davant l'omniscència del Partit. L'anomenada democràcia soviètica ni tan sols va ser capaç de mantenir les seves pròpies formes i ara el ieltsinisme fa el mateix camí. I mentre la Novodvòrskaia malda per fer veure que les amenaces són reals. **Llibert Ferri**

La parella madrilenya al carrer

Fabià Estapé comenta irònicament el "tracte de favor" que han rebut Mario Conde i Arturo Romaní respecte Javier de la Rosa a l'hora de sortir de la presó.

No pots estar segur de res. Fa uns dies, abans i després del viatge del magistrat a Lisboa per a indagar sobre la compra de més del 25% del Banc Totta e Açores, quan a la *capital del reino* demanaves per la sort immediata dels dos

capitostos del vell Banesto, l'enclenxinat Mario Conde i el ciclista Arturo Romaní, tots dos advocats de l'estat, et feien l'orni —si no t'afegien, a cau d'orella, que l'"alarma social" no s'havia dissipat.

Jo, personalment, estava d'acord amb la

persistència de l'alarma. Un forat de 605.000 milions de pessetes causa tanta alarma com una seguida de rescloses de Tous. Però, les coses canvien de color de dia en dia. Hi havia ciutadans, especialment aquests que tot ho plantegen en ter-

mes d'un Madrid-Barcelona, que volien, o esperaven, una igualtat de tracte entre el pres de Brians, el "nostre" Javier de la Rosa y Martí, i els dos galifardeus de la *capital del reino*. Només De la Rosa havia despertat "alarma social"? Perquè els advocats de De la Rosa, amb Joan Piqué Vidal al capdavant, s'han fet un tip de recórrer, de demanar llibertat provisional, d'oferir tota mena de garanties.

Els diaris de casa -del Principat- s'han fet ressò de les diferències de tracte. En realitat, diuen alguns historiadors, això ja ve del 1714. I avui, per postres, ens han acabat d'aixafar la guitarra. Els dos *presuntos* de Madrid, hostes d'Alcalá-Meco, Mario Conde i Arturo Romaní, frueixen de llibertat. A un cert preu, és ben veritat.

A Mario Conde, que és el més ric, li imposen una fiança de 2.000 milions de pesetes. Si ho mirem amb compte és molt més d'allò que acostuma a estalviar al llarg de tota una vida de feina un llaurador. El pobre -tot és relatiu- Arturo Romaní (no sabem si hi ha influït la proximitat del Tour de França) se'n surt amb la mòdica suma de 1.000 milions de pesetes. A primera hora de la tarda hom esperava a Alcalá-Meco l'arribada dels advocats dels alliberats -amb condicions.

Nosaltres, que sempre serem respectuosos amb la Justícia -i, si no, mirin el que li passa, al germà del tot poderós Silvio Berlusconi!-, farem uns comentaris suaus i modèlics quan, com ara, es tracti, de la situació comparativa entre Mario Conde,

Arturo Romaní i Javier de la Rosa Martí.

Per començar sembla que l'Audiència del Principat ha tornat a refusar la llibertat al susdit Javier. I no sols la hi ha refusada, sinó que, a sobre, ha afegit un moc al recurs presentat per la senyora Mercedes Misol (antiga directora de la Clínica Teknon). Ha vingut a dir l'autoritat judicial que els termes emprats per la senyora Mercedes Misol mostren un desconeixement absolut del dret processal -i potser també d'alguns altres drets-. Senyors, que ara resultarà que més val caure en gràcia que fer-ne! Així i tot, demanem igualtat de tracte, oimés quan hem sabut per la premsa catalana que Javier de la Rosa en cent dies de presó ha perdut vint quilos de pes.

Fabià Estapé

Competència a mort

J. J. Pérez Benlloch parla del nou panorama periodístic de la premsa diària a València, arran de les darreres novetats en aquest camp.

En el termini d'unes setmanes, *Diario 16* i *El País* han presentat a València les noves edicions per a la "Comunitat Valenciana". Al marge dels valors periodístics que ens mereixen, cal subratllar l'enorme desplegament de recursos humans i materials que han posat al servei d'aquestes iniciatives. En el cas de PRISA -la segona de les capçaleres esmentades- ha d'anotar-se que fins i tot s'estampa en tallers propis, instal·lats en la planta impressora de l'extinta *Hoja del Lunes*. Entre altres avantatges, aquesta innovació li atorga certa carta de veïnatge i fins i tot la condició de tercer diari valencià que, al meu parer, sempre la tingué, des de la seua aparició.

A tots dos rearmaments periodístics encara hem d'afegir la presència d'*Abc* -amb la seua doble edició especial per a València i Alacant- i la de tota la premsa forana, amb índexs de difusió manifestament inferiors. En aquest apartat subaltern s'han d'inscriure els diaris de Catalunya, que no van mostrar mai un gran interès per aquest mercat. Amb una excepció, que no seria just oblidar: la que va protagonitzar *TeleXpress* en els remots temps pre-democràtics. És una llavor que va semblar Ibàñez Escofet i que no va collir ningú després.

Lerma i Jesús Polanco. El País va presentar una nova edició valenciana.

Es pot afirmar, doncs, que el panorama de la premsa valenciana ha canviat amb aquestes mudances? I en quin sentit? De moment, i això sembla obvi, ha pujat molt el cabal informatiu i podem esperar que també la qualitat com a resultat de la

competència establerta. Es tracta d'una deducció lògica, encara que no d'obligat compliment. Es pot esdevenir que augmente la quantitat de paper imprès, però no la substància del seu contingut. Als nostres dies, com passa tantes vegades, per a vendre un periòdic et regalen una cabra, però rarament un bon periòdic.

Això no obstant, jo sóc dels qui pensen que s'ha produït un canvi i que és favorable. Els rotatius en lliça hauran de competir sèriament perquè s'enfronten amb una demanda inelàstica que no es caracteritza per la seua voracitat lectora. És, a més a més, un antic dèficit cultural que no té aire de rectificar-se i encara es pot accentuar, no solament gràcies a l'apogeu dels mitjans audiovisuals, sinó també per la confecció dels reculls de premsa que circulen pels organismes públics i que eximeixen de comprar periòdics als funcionaris i polítics.

De moment, no s'ha percebut cap reacció. Les dues capçaleres hegemòniques i autòctones del País Valencià -*Las Provincias* i *Levante*- donen la impressió de donar-se per assabentades de l'assetjament que els plantegen. Deuen pensar que no és el primer i que tots els anteriors han anat quedant pel camí. Em pregunte si aquesta indiferència respon a la suficiència de les seues forces o a la perplexi-